

Dindən çıxaran amillərdən müsəlmanları çəkindirməyin vacibliyi

Fəzilətli şeyx

Heysəm bin Muhamməd bin Cəmil Sərhan

Məscidu Nəbəvinin tədris idarəsinin keçmiş müəllimi,

www.attasseel-alelmi.com

saytının rəhbəri

Allah onu, valideynlərini və bu kitabın çıxarılmasında yardım edənləri bağışlasın.

Dindən çıxaran amillərdən müsəlmanları çəkəndirməyin vacibliyi

Heysəm bin Muəmməd bin Cəmil Sərhan

“1” nəşr

Bütün hüquqlar qorunur©

Kitabı çap edib pulsuz paylaşmaq istəyənlər müəllifdən izn almalıdırlar.

Əlaqə üçün poçt ünvanı

islamtorrent@gmail.com

İslamdan çıxaran etiqadlar kitabının mətni

Şeyxülislam (Allah ona rəhmət etsin) demişdir:
Rəhimli və Mərhəmətli Allahın adı ilə

Bil ki, insanı İslamdan çıxardan on etiqad vardır:

Birinci: Tək olub, Şeriki olmayan Allaha ibadətdə şerik qoşmaq. Allah Təalə buyurur: **"Allah Ona şerik qoşanı əsla bağışlamaz, amma ondan aşağısını istədiyinə bağışlayar."** (Nisa surəsi:48). **"Kim Allaha şerik qoşsa, Allah ona cənnəti haram edər, onun düşəcəyi yer cəhənnəmdir. Zalimlərə də yardımçı tapılmaz."**(Maidə surəsi:72). Allahdan başqasına, cinə, yaxud qəbrə qurban kəsməyi buna misal çəkmək olar.

İkinci: Kim Allahla özü arasında vasitəçilər tutaraq onlara dua edərsə, onlardan şəfaət diləyərsə və onlara təvəkkül edərsə, alimlərin yekdil rəyi ilə kafir olar.

Üçüncü: Kim müşrikləri kafir görməzsə, yaxud onların küfründə şəkk edərsə, yaxud onların dinlərinin doğru olduğunu etiqad edərsə, kafir olar.

Dördüncü: Kim etiqad edərsə ki, Peyğəmbərdən (Ona Allahın salavatı və salamı olsun) başqasının yolu Peyğəmbərin (Ona Allahın salavatı və salamı olsun) yolundan daha doğrudur, yaxud etiqad edərsə ki, başqasının hökmü onun hökmündən daha yaxşıdır, artıq kafir olmuşdur. Buna misal tağutların hökmlərini onun hökmündən üstün tutanları göstərmək olar.

Beşinci: Kim Peyğəmbərin (Ona Allahın salavatı və salamı olsun) gətirdiyi hər hansı bir şeyə nifrət edərsə, hətta ona əməl etsə belə, kafir olar.

Altıncı: Kim Allahın dinindən hər hansı bir şeyi, savabı və ya cəzanı lağa qoyarsa, kafir olar. Allah təala buyurur: "**De ki, siz Allaha, Onun ayələrinə, Onun Peyğəmbərinə istehza edirdiniz? Üzr gətirməyin, artıq iman gətirəndən sonra kafir oldunuz.**" (Tövbə surəsi:66).

Yeddinci: Sehr, bunun növlərindən biri də iki nəfəri bir-birindən uzaqlaşdırmaq, yaxud birləşdirmək üçün olanıdır. Kim sehr edərsə, yaxud ona razı olarsa, kafir olar. Dəlil də Allahın bu kəlamıdır: "**Biz ancaq bir sınağıq, sən gəl kafir olma!**" – deməmiş onu heç kəsə öyrətmirdilər." (Baqara surəsi: 102).

Səkkizinci: Müsəlmanlara qarşı kafirlərə yardım etmək. Sübutu Allahın bu kəlamıdır: "**Sizdən kim onları özünə dost tutsa, o da onlardandır. Həqiqətən Allah zalımları doğru yola yönəltməz.**" (Maidə surəsi:51).

Doqquzuncu: Kim etiqad edərsə ki, Xıdır (Allahın ona salamı olsun) Musanın (Allahın ona salamı olsun) şəritinə tabe olmadığı kimi, kimsə Peyğəmbərin (Ona Allahın salavatı və salamı olsun) şəritinə müxalif olub ona tabe olmaya bilər, o artıq kafir olmuşdur.

Onuncu: Allahın dinindən üz döndərmək, onu öyrənməmək və əməl etməmək. Dəlil Allahın bu kəlamıdır: "**Rəbbinin ayələri yadına salındıqdan sonra onlardan üz döndərən kəsdən daha zalım kim ola bilər? Şübhəsiz ki, Biz günahkarlardan intiqam alacağıq.**" (Səcdə surəsi: 22).

Bu etiqadları zarafatla, ciddiyyətlə, yaxud qorxaraq edənlər arasında fərq yoxdur. Burada yalnız məcbur edilən istisnadır. Bunların hamsı da ən təhlükəli və ən çox baş verən hallardır. Müsəlman bunlardan çəkinməli və özünü bunlara düşməkdən həzər etməlidir. Allahın qəzəbinə və şiddətli əzabına səbəb olan hər bir şeydən Allaha sığınırıq. Allahın salamı və salavatı Muhammədin üzərinə olsun.

Şərh

Müəllifin müqəddiməsi

**Rəhimli və mərhəmətli Allahın adı ilə
Bil ki, islamdan çıxaran etiqadlar ondur**

Nə üçün alimlər kitablarını Allahın adı ilə başlayırlar?

Allahın adı ilə təbərrük edirlər	Özlərindən əvvəlki alimlərin ənənəsini davam etdirirlər.	" <i>Bismilləhsiz başlayan hər iş yarımçıqdır.</i> " hədis zəif olsa belə bu hədisə istinad edərək	Allahın kitabına və peyğəmbərlərin yoluna müvafiq olmaq üçün
----------------------------------	--	--	--

Quran və sünnədə say məhdudiyyəti qeyd olunarsa:

Əgər Quran və sünnədə məhdudiyyət qoyulmuş saydan artığını görsək, deməli saya məhdudiyyət yoxdur. Belə ki, o sayın üzərinə Quran və sünnədə deyilən digər sayda əməlləri də artırmaq olar. Məsələn "*beş əməl fitrətdəndir..*", yaxud, "*yeddi həlakedicü günahdan çəkinin*" hədisləri kimi. (Digər dəlillərə baxdıqda görürük ki, fitrətdən hesab edilən əməllərin sayı beşdən çoxdur. Yaxud digər hədislərə nəzər saldıqda görürük ki, həlakedicü günahların sayı yeddidən çoxdur).

Əgər Quran və sünnədə həmin saydan artığını tapa bilməsək, deməli o say məhdudiyyətli saydır, yəni o sayın üzərinə artırmaq olmaz. Məsələn Cəbrayıl hədisində islamın əsas əməllərinin beş olması, yaxud imanın əsaslarının altı olması haqqında deyilən məhdud sayları misal çəkmək olar.

Nə üçün bəzi hallarda say qeyd olunur, amma o say məqsədli olmur?

Bu, Peyğəmbərin (ona Allahın salavatı və salamı olsun) gözəl üslubda dərs keçməsinə göstərir. O istəyirdi ki, həmin məclisdə olanlar qeyd olunanları dinləyib əzbərləsinlər. Sayla əzbərlədikdə gələcəkdə onu xatırlamaq da asan olur.

Nə üçün islamdan çıxaran məsələlər kitabını öyrənirik?

İslamdan çıxaran məsələlərdən uzaq olmaq və belə hala düşməmək üçün öyrənirik. Bu kitabda çox böyük faydalar vardır. Dəstəmazımızın və namazımızın batil olmaması üçün dəstəmazı və namazı pozan amilləri öyrəndiyimiz kimi, tövhidi pozan səbəbləri də bilməyimiz vacibdir. Huzeyfə bin əl-Yəmən (Allah ondan razı olsun) demişdir: *"İnsanlar Allah Rəsulundan (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) xeyir əməllər haqda soruşanda, mən şər əməllər haqda soruşurdum ki, belə əməllərdən qoruna bilim"*.

İslamdan çıxaran etiqadlar nə deməkdir?

İnsanın dinini korlayan, onu islam dairəsindən çıxarıb böyük küfrə salan etiqad və əməllərdir. İslam - *Allaha tövhidlə təslim olmaq, itaətlə boyun əymək, şirk və şirk əhlindən uzaq olmaqdır*.

Bu sözün mənası:

İnsanı islam dairəsindən çıxarıb böyük küfrə salan etiqad və əməllərdir. Allah bizi belə günaha düşməkdən salamat etsin.

Nəyə görə alimlər bəzən "islamdan çıxaran" "bəzən isə "pozan" kəlimələrini işlədirlər?

Oxucu üçün fərqlilik olsun deyə eyni mənalı sözlərdən istifadə edilir. Namazı pozan, namazdan çıxaran və s.

İslamdan çıxaran bu etiqadlar barədə alimlər ittifaq ediblərmə?

Bəli, alimlər bu haqda ittifaq ediblər.

Onların dəqiq sayı varmı?

Xeyr dəqiq sayı yoxdur.

Bəs nə üçün burada on etiqad qeyd olunub?

Bu etiqadlar həm ən təhlükəli hesab edilir, həmçinin əzbərləyib anlamaq asan olsun deyə on etiqad qeyd olunub.

İslamdan çıxaran məsələləri qısaca olaraq saymaq olarmı?

<p>Peyğəmbərin (<i>Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun</i>) dəvətini eşidən və ona iman gətirməyən yəhudi və xristianların küfründə şəkk etmək.</p>	<p>Etiqad Məsələn, Allahdan başqasının fayda verəcəyini etiqad etmək.</p>	<p>Əməl Məsələn sehr.</p>	<p>Söz Məsələn Allahı, Rəsulunu və dini söymək kimi</p>
--	--	--------------------------------------	--

Peyğəmbər (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) islamdan çıxaran on məsələni zikr edibmi və buna dəlil nədir?

Bəli bunların hamsını Peyğəmbər (*Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun*) zikr edib və bunların hamsına Quran və sünnədən ayrı-ayrılıqda dəlil vardır. Alla Təalə buyurur: **"Biz ayələrimizi belə müfəssəl izah edirik ki, günahkarların yolu açıq-aydın bilinsin"**

Kimsə islamdan çıxaran əməllərdən birini edərsə, həmin adamın əməlini görəndə və bu haqda bilən hər kəs onu təkfir edə bilərmi?

Xeyr edə bilməz, çünki müəyyən şəxsin təkfirində mütləq rəbbani alimlərə və şəriət məhkəmələrinə müraciət etmək lazımdır. Peyğəmbər (*Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun*) demişdir: **"Əgər bir kişi müsəlman qardaşına "ey kafir" – deyərsə, bu söz o ikisindən birinə qayıdır".**

İslamdan çıxaran məsələlər haqda hansı alimlər kitablar yazıblar?

Bu haqda fəqihlər fiqh kitablarında mürtədlərin hökmündən bəhs edən fəsillərdə ətraflı danışıblar. Bu mövzuda müstəqil yazılmış ilk əsər isə bu kitabdır.

İslamdan çıxaran məsələlərdə əməllə, əməli edən arasında fərq qoyulurmu?

Bəli mütləq fərq qoyulmalıdır. Çünki hər küfrə düşən kafir olmur. Müəyyən şəxsi təkfir etmək üçün mütləq həmin adama hüccət qaldırılmalı və onda olan şübhələr aparılmalıdır. Müəllifin bu kitabı yazmaqda məqsədi müəyyən şəxsləri təkfir etmək deyil, islamdan çıxaran məsələlərdən çəkəndir. Bunu da ümmətə tövsiyə üçün edib.

İslamdan çıxaran etiqadlar kitabını öyrənən insan nə etməlidir?

Müsəlman bu etiqad və əməllərdən çəkinməli, ehtiyat etməlidir. Eyni zamanda başqalarını da bu etiqadlardan çəkəndirməlidir.

Fərdlərə kafir hökmü vermək isə böyük alimlərin və şəriət məhkəmələrinin işidir. Allah Təalə buyurmuşdur: **"Sizə özünüzdən elə bir Elçi gəldi ki, sizin əziyyəyə düşməyiniz ona ağır gəlir. O sizə qarşı qayğıkeş, möminlərə şafqətli, rəhmlidir. Əgər onlar üz döndərsələr, de: 'Mənə Allah yetər. Ondan başqa ilah yoxdur. Mən Ona təvəkkül etdim. O, böyük Ərşin Rəbbidir!'"**.

Birinci məsələ

Tək olub, Şəriki olmayan Allaha ibadətdə şəriki qoşmaq. Allah Təalə buyurur: "Allah Ona şəriki qoşanı əsla bağışlamaz. Amma ondan aşağısını istədiyinə bağışlayar." (Nisa surəsi:48). "Kim Allaha şəriki qoşsa, Allah ona cənnəti haram edər, onun düşəcəyi yer cəhənnəmdir. Zalimlərə də yardımçı tapılmaz." (Maidə surəsi:72). Allahdan başqasına, cinə, yaxud qəbirə qurban kəsmək də bu qəbildəndir.

Şirkin növləri

Kiçik şirik

Allahın səbəb etmədiyi bir şeyi səbəb götürməkdir. Böyük şirkə aparan hər bir yol, kiçik şirkdir.

- İslamdan çıxarmır;
 - Hansı əməldə olarsa, o əməli batil edir;
 - Qanı və malı halal etmir;
 - Sahibi əbədi cəhənnəmlik deyil;
 - Şəriətdə adı kiçik şirik kimi gəlir.
- Şəriətdə şirik və küfr kəliməsi qeyri müəyyənlik halında ifadə edilərsə, kiçik şirik nəzərdə tutulur.

Böyük şirik

(Müəllifin nəzərdə tutduğu bu növ şirkdir). Allaha aid olan məsələlərdə Ondan başqasını Allahla bərabər tutmaq.

- İslamdan çıxarır;
- Bütün əməlləri batil edir;
- Qanı və malı rəhbərə halal edir;
- Sahibini əbədi cəhənnəmlik edir;
- Şəriətdə adı böyük şirik kimi gəlir.
- Şəriət əhkamlarında (əl) artıqlı ilə ifadə edilərsə, bu, böyük şirkin nəzərdə tutulmasını bildirir.

Böyük şirk bağışlanırmı?

İnsan böyük şirk etiqađı ilə dünyasını dəyişərsə, Allah onu bağışlamaz. Allah Təalə buyurur: **“Həqiqətən Allah Ona şəriklə qoşanı əsla bağışlamaz”**. Əgər o, şirkdən tövbə edərsə, günahı bağışlanır. Allah Təalə buyur: **“(Ya Peyğəmbər! Mənim adımdan qullarıma) de: “Ey Mənim (günah törətməklə) özlərinə zülm etməkdə həddi aşmış bəndələrim! Allahın rəhmindən ümitsiz olmayın. Allah (tövbə etdikdə) bütün günahları bağışlayar. Həqiqətən, O bağışlayandır, rəhm edəndir!” (Zumər 53).**

Tövbə qapısı Günəş batdığı yerdən çıxana qədər açıqdır. Allah Rəsulu (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) buyurmuşdur: *“Tövbə qapısı bağlanmadıqca hicrət də davam edəcəkdir. Tövbə qapısı isə günəş batdığı yerdən çıxana qədər bağlanmayacaqdır.”* Həmçinin insan son nəfəsini verənə qədər tövbə qapısı onun üçün açıqdır. Allah Təalə buyurur: **“Günah işlər görməkdə davam edərək ölüm yetişən anda: “Mən indi tövbə etdim” – deyənlərin və kafir olaraq ölənlərin tövbəsi qəbul olunmaz.” (Nisa 18).**

Haramların qismləri

<p>Kiçik günahlar: Bunlar şəriətin haram etdiyi, lakin haqqında xüsusi cəzalar vəd olunmayan günahlardır.</p>	<p>Böyük günahlar: Haqqında lənət, Allahın rəhmətindən qovulmaq, onu edəndən uzaq olmaq, edənin kafirlərdən, yaxud müşriklərdən olması, yaxud möminlərdən olmaması kimi təhdidlər, yaxud onu edənin ən pis heyvanlara bənzədilməsi kimi xüsusi cəzalar vəd olunan günahlara böyük günahlar deyilir.</p>	<p>Kiçik şirk: Böyük şirkdən kiçik, böyük günahlardan isə böyükdür.</p>	<p>Böyük şirk: Ən böyük günahdır</p>
<p>Sayı: Dəqiq sayı gəlməyib, yuxarıda qeyd olunan qaydaya əsasən günahın böyük olub-olmaması təyin olunur.</p>	<p>Edənlə bağlı hökmlər: - İmanı naqis mömin, yaxud imanı ilə mömin, günahı ilə fasiqdir - Ondan olan iman miqdarında sevilir, onda olan günah miqdarında da nifrət edilir. - Günah etdiyi halda onunla oturub-durulmur</p>	<p>Dərəcələri: Dərəcələri müxtəlifdir. Hədisdə gəlir ki: <i>"Böyük günahların ən böyüyü şirkdir.."</i></p>	<p>Hökmü: Böyük günah edən mütləq tövbə etməlidir. Hədisdə gəlir ki <i>"Təziyədə üz-gözünə vuran ölməzdən əvvəl tövbə etməzsə..."</i>. Başqa bir hədisdə belə deyilir "... Əgər böyük günahlardan çəkinərsə..."</p>

Kəsilən heyvanın növləri:

İcazəli olan:

Yemək, qonağa təqdim etmək, yaxud satmaq məqsədi ilə kəsilən heyvanlar icazəli növə daxildir.

Allahdan başqasına sevgi və təzim olaraq kəsilən heyvan:

Müəllifin nəzərdə tutduğu növ budur.

Bu əməl böyük şirkdir. Cünlərə və qəbirlərə qurban kəsmək bu növün ən bariz misalıdır.

Allah üçün kəsilən:

Bu, şəriətin əmr etdiyi kəsim növüdür. Qurbanlıq və sədəqə olaraq heyvan kəsmək bu növə aiddir.

İkinci məsələ

Kim Allahla özü arasında vasitəçilər tutaraq onlara dua edərsə, onlardan şəfaət diləyərsə və onlara təvəkkül edərsə icma ilə kafir olar.

Şəfaətin növləri

Yalnız Allahın qadir olduğu şəfaət:

Qadağan olunan şəfaət:

(Müəllifin nəzərdə tutduğu bu qismdir)

Quranın qadağan etdiyi, həmçinin təkcə Allahın qadir olduğu şeyləri başqasından istəməkdir. Bu şəfaətin hökmü böyük şirkdir.

İcazə verilən şəfaət:

Bu, Allahın Özünə aid etdiyi şəfaətdir ki, bunu Allahdan başqasından istəmək olmaz. Bu şəfaətin şərtləri:

1-Allahın şəfaətə izn verməsi, 2- Şəfaət edəndən razı olması, 3- Şəfaət olunandan razı qalması.

Məxluqun gücü yetdiyi şəfaət:

Dörd şərtlə icazəlidir:

- 1-Şəfaət istədiyi sağ olmalıdır;
- 2- Onun yanında olmalıdır;
- 3- Bacarığı daxilində olmalıdır;
- 4- Onun səbəb olduğunu etiqad etməlidir.

Peyğəmbərlərin, mələklərin və tövhid əhlinin etdiyi ümumi şəfaət:

- 1-Dərəcələrin yüksəlməsi üçün edilən şəfaət;
- 2- Tövhid əhlindən olub cəhənnəmə getməyə layiq görülənlərin oraya getməməsi üçün edilən şəfaət;
- 3- Cəhənnəmə girən tövhid əhlinin ordan çıxması üçün edilən şəfaət.

Peyğəmbərə (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) məxsus olan şəfaət:

- 1- Qiyamət günü haqq-hesabın başlaması üçün edəcəyi böyük şəfaət;
- 2- Əmisi Əbu Talibin əzabını yüngülləşdirməsi üçün etdiyi şəfaət;
- 3- Cənnətin qapılarının açılması üçün edəcəyi şəfaət.

Kiməsə "Mənim üçün Allaha dua et!" - demək doğrudurmu?

Bu istək zamanı istənilən qarşısında zəlillik hissləri olarsa, bu kiçik şirkə aiddir.

Lakin sağ, yanında və bacarığı daxilində olan birindən istənilsə, istədiyi kimsəni də səbəb hesab etsə, bu icazəlidir. Amma bu növ duanı istəməmək daha yaxşıdır.

Təvəkkül:

Bu sidqlə Allaha etimad edərək Ona güvənmək və şərii səbəblərdən tutunmaqdır.

Allahdan başqasına təvəkkül etmək böyük şirkdir.

(Müəllifin nəzərdə tutduğu bu növdür)

Bu, ibadət və zəlilliklə olan təvəkküldür. Təvəkkül edilənə mütləq etimad etmək bu əməli böyük şirk edir. Çünki onun qarşısında zəlil vəziyyətdə dayanır, xeyir və şərrin onun əlində olmasını etiqad edir. Misal olaraq, ölümlərə təvəkkül etməyi göstərmək olar.

Kiçik şirk:

Bu, diri olan birinə zəlilliklə etimad etməkdir. Buna misal kimisə səbəbdən üstün edərək ruzi qazanmaqda ona etimad etməyi göstərmək olar.

İcazəli:

Bu diri olan birinə onun qarşısında zəlil olmadan hər hansı bir işdə ona vəkalət verməkdir.

"Filankəsə təvəkkül etdim!", yaxud "Allaha, sonra filankəsə təvəkkül etdim!" demək doğrudurmu?

Bunların heç biri doğru ifadə deyildir. Çünki təvəkkül qəlbin əməlidir, onu da Allahdan başqasına aid etmək olmaz. Lakin "Filankəsə vəkalət verdim" demək olar. Peyğəmbər (Allahın salamu və salavatu onun üzərinə olsun) bəzi işlərini səhabələrə tapşırıb onlara vəkalət verərdi.

Üçüncü məsələ

Kim müşrikləri kafir görməzsə, yaxud onların küfründə şəkk edərsə, yaxud onların dinlərinin doğru olduğunu etiqad edərsə, kafir olar.

İslamda müşriklərin hokumu:

Peyğəmbərin (*Allahın salamu və salavati onun üzərinə olsun*) dəvəti çatdıqdan sonra ona iman gətirməyən hər bir kəs kafirdir. Allah Təalə buyurur: "**Kim islamdan başqa bir din ardınca gedərsə o din ondan qəbul olmaz və o da axirətdə ziyan çəkənlərdən olar.**"

Kitab əhli də müşriklərdən sayılırmı?

Bəli, Peyğəmbərə (*Allahın salamu və salavati onun üzərinə olsun*) iman gətirməyən kitab əhli də müşriklərdən sayılır. Allah Təalə buyurur: "**Kitab əhlindən Allaha və qiyamət gününə iman gətirməyən, Allahın və Peyğəmbərinin haram buyurduqlarını haram bilməyən və haqq dini (islami) qəbul etməyənlərlə zəlil vəziyyətə düşüb öz alləri ilə cizyə verincəyə qədər vuruşun.**" Peyğəmbər (*Allahın salamu və salavati onun üzərinə olsun*) buyurmuşdur: "*Muhammədin nəfsi əlində olana and olsun ki, bu ümmətdən hər hansı bir yəhudi və ya xristian mənim adımla eşidər, sonra mənə iman gətirmədən ölərsə, o mütləq cəhənnəm əhlindən olar*"

Bu onlara verdiyimiz əhdi pozmağın icazəli olması anlamına gəlir?

Kimin onlarla əhdi varsa, o əhdi qorumaq ona vacibdir. Allah Təalə buyurmuşdur: "**Nə qədər ki, onlar sizinlə düzgün davranır, siz də onlarla düzgün davranın. Həqiqətən, Allah müttəqiləri sevir.**" Müşriklərlə davranışda insanlar üç qismə bölünür:

Orta yolda olan əhli sünne vəl camaatdır ki, onlar kafirlərin bayramlarında və şənliklərində iştirak etməzlər. Lakin onlara Verdiyimiz əhdi yerinə yetirir, onlara qarşı həddi aşmır, onlarla alış-veriş edir və onları tövhidə dəvət edirik.

Digər tərəf isə onları öldürməklə, qarət etməklə və vurmaqla, onlara qarşı hədlərini aşır.

Bir tərəf kafirlərin bayramlarında, şənliklərində və ibadətində iştirak edirlər.

Dördüncü məsələ

Kim etiqad edərsə ki, Peyğəmbərdən (*Ona Allahın salavatı və salamı olsun*) başqasının yolu Peyğəmbərin (*Ona Allahın salavatı və salamı olsun*) yolundan daha doğrudur, yaxud başqasının hökmü onun hökmündən daha yaxşıdır - artıq kafir olmuşdur. Buna misal tağutların hökmlərini onun hökmündən üstün tutanları göstərmək olar.

Allahın hökmü ilə hökm verməyənlərin qismləri:

Əgər etiqad edərsə ki, Allahın hökmü ilə hökm vermək vacibdir, həm insanlar, həm də ölkə üçün bu daha yaxşıdır - bununla belə öz nəfsinə uyaraq vəzifə sevgisinə görə tağutların hökmü ilə hökm verərsə bu kiçik küfr və fasiqlikdir. Bu batil hökmlərlə hər hansı bir müsəlmanın haqqını tapdalasa, eyni zamanda zalım da olur. Onun dindən çıxaran böyük küfrə düşməsinə yol açmış olur.

Əgər tağut hökmlərini və batil qanunları Allahın hökmündən üstün tutub onlarla hökm verərək Allahın hökmünün yararsız olduğunu etiqad edərsə, bu dindən çıxaran böyük küfrdür. Allah Təalə buyurur: "***Onlar öz alimlərini və rahiblərini Allahdan başqa özlərinə rəblər seçdilər.***

Beşinci məsələ

Kim Peyğəmbərin (Ona Allahın salavatı və salamı olsun) öyrətdiyi hər hansı bir hökmə nifrət edərsə, hətta ona əməl etsə də kafir olar.

Bu məsələyə dəlil:

Allah Təalə buyur: *"Bu ona görədir ki, onlar Allahın nazil etdiyinə nifrət etdilər, O da onların əməllərini puça çıxartdı"*. Başqa ayədə: *"Xeyr! Sənin Rəbbinə and olsun ki, onlar öz aralarında baş verən çəkişmələrdə səni hakim hesab etməyincə, sonra da verdiyin hökmlərə görə özlərində bir sıxıntı duymadan tam təslim olmayınca iman gətirmiş olmazlar"*. Başqa bir ayədə: *"Allah kimi doğru yola yönəltmək istəsə, onun köksünü İslam üçün açar, kimi azdırmaq istəsə, onun köksünü, sanki o, göyə çıxarmış kimi daraldar və sıxıntılı edir. Allah iman gətirməyənləri beləcə rəzalətə salar"*.

Allah üçün sevmək və qəzəblənmək

Allah xətrinə sevmək, Allah xətrinə qəzəblənmək ən önəmli vaciblərdən sayılır. Hətta bu əməl imanın ən möhkəm bağlarından biridir.

Allah üçün nəyi sevmək vacibdir?

Əməl edənləri sevmək. Məsələn peyğəmbərləri, elçiləri, mələkləri, səhabələri və hər bir tövhid əhlini sevmək.

Allahın razı qaldığı əməli sevmək. Bura şəriətin gətirdiyi bütün əməllər daxildir. Məsələn tövhidə əməl etmək.

Allahın sevdiyi məkanları sevmək. Məsələn, Məkkə və Mədinəni sevmək.

Allahın sevdiyi zamanları sevmək. Məsələn qədr gecəsini, gecənin son üçdə birini sevmək.

Allah üçün nəyə qəzəblənmək vacibdir?

Allahın qəzəbinə gələn məkanlara. Məsələn Allahdan başqasına ibadət olunan məkanlar.

Allahın qəzəbinə gələn zamanlara. Məsələn günəşə ibadət olunan zamanlar.

Əməl sahiblərinə. Müşriklər, münafıqlar və şeytanlar.

Allahın qəzəbinə gələn hər bir əmələ. Bura şəriətin qadağan etdiyi hər bir əməl daxildir. Məsələn şirk.

Əgər qadın ərinin çoxevliliyinə nifrət edərsə, küfr edirmi?

Təcrübə göstərir ki, qadın bu məsələdə şəriətin hökmünü inkar etmir, sadəcə olaraq ərinin onun üstünə ikinci zövcə almağını istəmir. Buna görə də onu qınamaq olmaz.

Altıncı məsələ

Kim Allahın dinindən nəyisə: savabı, yaxud cəzanı – lağa qoyarsa kafir olar. Dəlil də Allahın bu kəlamıdır: **"De ki, siz Allaha, Onun ayələrinə, Onun Peyğəmbərinə istehza edirdiniz? Üzr gətirməyin, artıq iman gətirəndən sonra kafir oldunuz."**

İstehza edən:

Mənası və hökmü

İstehza etmək lağa qoymaqdır. Dinə istehza edən, yaxud dini söyən kafir olur. Bu, dindən çıxaran böyük küfr, belə əməl sahibi isə əbədi cəhənnəmdir. Allah bizləri qorusun.

Bu istehzanı eşidən isə onlara etiraz etməli, yaxud da o məsclisi tərkməlidir. O istehzanı görə, yaxud etiraz etmədən onu danışan da onu edənin hökmündədir. Allah Təalə buyurur: **"Kitabda sizə nazil etmişdir ki, Allahın ayələrinin inkar edildiyini və onlara istehza olunduğunu eşitdiyiniz zaman, (günahkarlar) başqa bir söhbətə keçməyincə onlarla bir yerdə oturmağın. Yoxsa siz də onların tayı olarsınız"**.

Onun tövbəsi aşağıdakı şərtlərlə məqbuldur:

- Allaha layiqli şəkildə həmd və sənalar etməlidir;
 - İstehzasından uzaq olduğunu bildirməlidir;
 - Tövbə etdiyi əməllərindən uzaq olmalıdır.
- Peyğəmbəri (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) söyən kimsə tövbəsinə sadıq olarsa, Allah qatında tövbəsi qəbul olunar. Dünya cazası isə etdiyi küfrə görə rəhbər tərəfindən öldürülməkdir.

Əgər sözdən küfr ehtimal olarsa, sahibi kafir olurmu?

Dediği sözün təhlükəsi ona bəyan olunur, əgər tövbə edərsə, sərbəst buraxılır, tövbə etməzsə işi qazilərə və böyük alimlərə qaldırılır.

Yeddinci məsələ

Sehr. Sehrin növlərindən biri iki nəfəri bir-birindən uzaqlaşdırmaq, yaxud birləşdirmək üçün olanıdır. Kim sehr edərsə, yaxud sehr etməyə razı olarsa, kafir olar. Dəlil də Allahın bu kəlamıdır: **"Biz ancaq bir sınağıq, sən gəl kafir olma!" – deməmiş, onu heç kəsə öyrətmirdilər."**

Sehr:

Sehrbazın əlamətləri:

- Şəriətin icazə verdiyi ovsun qaydalarına müxalif olmaq;
- Tək-tək hərflərlə sözlər yazıb başa düşülməyən bir dildə danışmaq;
- Ulduz, ovuc və fincan falı ilə məşğul olmaq;
- Düyün vurub üfürmək;
- Bəxt bağlamaq, yaxud sevgi duası yazmaq;
- Xəstəyə şəriətə müxalif əməllər etməsini əmr etmək. Məsələn haram işlər etməsini, namaz qılmamasını, yaxud heyvanı kəsdikdə "bismilləh" deməməsini əmr edir;
- Xəstənin anasının adını soruşmaq;
- Qeybi bildiyini iddia etmək.

Hökmü:

Sehr böyük küfrdür. Allah Təalə buyurur: **"(Mələklər): 'Biz ancaq bir sınağıq, sən gəl kafir olma!' – deməmiş (onu) heç kəsə öyrətmirdilər"**

Sehrbazın yanına getməyin hökmü

Yəni sehirbazın yanına gəlib onun yanında oturmaq, yanına kimisə göndərmək, yaxud məktub göndərmək, yaxud bürclər haqda danışan telekanalları, saytları və qəzetləri təqib etmək günahdır. Həmçinin əlin cizgilərini və fincanı oxumaq kimi əməllər də bura daxildir.

Hədisdə deyilir ki, sadəcə sehirbazın yanına getdiyi üçün həmin adamın qırx gün namazı qəbul olmaz. Falçının dediyini təsdiqləyən haqqında isə Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) belə demişdir: **"Kim falçının yanına gəlib onun dediyinə inanarsa, Muhammədə nazil olana (Qurana) küfr etmişdir."**

Elm sahibi falçıya etiraz etmək üçün onun yanına gedərsə, deyilən hökmlər ona aid olmaz.

Nuşra:

Nuşra, sehri müalicə etməkdir. Bu, iki qismə bölünür:

Qadağan olan:

Sehri, başqa sehr ilə müalicə etmək qadağandır. Bu haqda Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) demişdir: "O, şeytan əməlidir."

İcazəli olan:

Şərii ruqyə (ovsun), dərman və dua ilə edilən müalicələr icazəlidir.

Sehri sehlə müalicə etməyin icazəli olduğunu deyənlərə cavab:

1. Sehri sehlə müalicə etmək Qurana, sünnəyə və səhabələrin yoluna müxalifdir;
2. Bunu etmək, Quran və sünnədə dualarla vəsf olunan müalicə üsulunu tərklə etməklə nəticələnir;
3. Bu rəy sehrin və sehrbazların insanlar yanında güclənməsinə təkandır;
4. Haqq olmasına əmin olduğun Quran və sünnə ilə müalicəni tərklə edib, güman edilən sehri müalicə üsulu seçmək doğru deyil;
5. Sehri sehlə müalicə edəndə, həm sehrbaz, həm də sehr olunan adam şeytanlara yaxınlaşmaq üçün onların sevdiyi işləri etməlidirlər ki, onlar da sehri aradan qaldırsınlar;
6. Hədisdə deyilir ki, sehr olunan səbr edərsə, onun üçün cənnət vardır;
7. Sehri sehlə müalicə edəndə ola bilsin sehr daha da güclənsin;
8. Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) sehr olunduqda özünü sehlə müalicə etmədi, əksinə şərii ruqyə ilə müalicə etdi.

Səkkizinci məsələ

Müsəlmanlara qarşı kafirlərə yardım etmək. Dəlil Allahın bu kəlamıdır: "*Sizdən kim onları özünə dost tutsa, o da onlardandır. Həqiqətən Allah zalımları doğru yola yönəltməz.*"

Müsəlmanlara qarşı kafirlərə yardım etmək:

Hər bir müsəlmana müşriklərdən və onların dinindən uzaq olmaq vacibdir. Eyni zamanda tövhid əhlini və onların dinlərini sevmək də müsəlmana vacibdir. Kim küfrü sevərsə, onunla razı olarsa və ona yardım edərsə, yaxud da müşriklərə yardım edərsə o dindən çıxaran böyük küfrü işləmişdir. Ümumi olaraq kafirlərə yardım etmək iki qismə bölünür:

Dindən çıxarmayan küfr:

Müşrikləri sevərək, yaxud müsəlmanlara nifrət edərək deyil, hər hansı bir dünyəvi məqsəd üçün bunu etmək.

Dindən çıxaran küfrdür:

Kafirləri sevərək, müsəlmanlara nifrət edərək kafirlərin müsəlmanlara qələbə çalmasını istəyərək müsəlmanlara qarşı kafirlərə yardım etmək.

Doqquzuncu məsələ

Kim etiqad edərsə ki, Xıdır (Allahın ona salamı olsun) Musanın (Allahın ona salamı olsun) şəriətinə tabe olmadığı kimi, kimsə Peyğəmbərin (Ona Allahın salavatı və salamı olsun) şəritənə müxalif olub ona tabe olmaya bilər, artıq kafir olmuşdur.

Kim etiqad edərsə ki, bəzi insanlar Muhəmmədin (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) şəriətindən kənara çıxma bilər:

Bunu etiqad edən böyük küfrə düşmüşdür və alimlərin icması ilə islamdan çıxmışdır. Bu halda ondan tövbə etməsi tələb olunur və ona dəlillər izah olunur. Əgər tövbə edərsə bu yaxşıdır, etməsə öldürülür. Allah Təalə buyurur: "***Ey Rəsulum! De ki, ey insanlar! Mən sizin hamınıza göndərilmiş Allahın elçisiyəm***". Peyğəmbər (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) demişdir: "***Əgər qardaşım Musa sağ olsaydı o da mənə tabe olardı.***"

Bura dəvət çatmış kitab əhli də daxildir. Qeyd etdiyimiz kimi onlar da müşriklərdir.

Xıdır Musanın (Allahın salamı onların üzərinə olsun) şəriətindən kənara çıxdımı? Cavab odur ki, bizim əlimizdə Xıdırın Musanın (Allahın salamı onların üzərinə olsun) şəriətindən kənara çıxması haqda dəlil yoxdur. Əgər çıxmış olsa da ola bilsin o Musanın qövmündən deyildi. Çünki hər bir peyğəmbər təkcə öz qövmünə göndərilirdi. Bizim peyğəmbərimiz (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) isə bütün insanlara göndərilib. Ona görə də heç kimin onun şəriətindən kənara çıxmaq haqqı yoxdur.

Onuncu məsələ

Bu etiqadları zarafatla, ciddi, yaxud qorxaraq edənlər arasında fərq yoxdur. Burada yalnız məcbur edilən istisnadır. On məsələnin hamısı ən təhlükəli və ən çox baş verən məsələlərdir. Müsəlman bunlardan çəkinməli və özünü bunlara düşməkdən qorumalıdır. Allahın qəzəbinə və şiddətli əzabına səbəb olan hər bir şeydən Allaha sığınırıq. Allahın salanı və salavatı Muhammədin üzərinə olsun.

Allahın dinindən öz döndərmək:

Peyğəmbər (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) buyurmuşdur: *"Allah kimin üçün xeyir istəsə onu dində fəqih edər"*. Allah kimin üçün xeyir istəməzsə ondan üz döndərər və o da Allahın dinini öyrənməkdən qafil qalar. Allah Təalə buyurur: *"Rəbbinin ayələri ilə öyüd-nəsihət verildikdən sonra onlardan üz döndərən kəsdən daha zalım kim ola bilər?! Biz, şübhəsiz ki, günahkarlardan intiqam alacağıq!"*. Ayədə keçən günahkarlar cəhənnəm əhlidir. Allaha sığınırıq.

Üz döndərməyin hökmü:

Əgər Peyğəmbərdən (Allahın salanı və salavatı onun üzərinə olsun) üz döndərsə onu nə təsdiq edib, nə təkzib edərsə, nə sevib, nə də düşmənçilik bəsləməzsə və onun gətirdiyini dinləmək istəməzsə bu dindən çıxaran böyük küfrdür. Allah Təalə buyurur: *"Onlara: 'Allahın nazil etdiyinə (Qurana) və Peyğəmbərə tərəf gəlin!' – deyildiyi zaman, münafıqların səndən büsbütün üz döndərdiklərini görərsən."* Başqa ayədə: *"Kim öz Rəbbinin zikrindən üz döndərsə, O, həmin şəxsi şiddətli bir əzaba məruz qoyar."*

İslamdan çıxaran məsələlərdə aşağıdakı qism insanlar eynidir:

Qorxan:

Bu o kəsdir ki, yalandan iddia edir ki, onun malına yaxud vəzifəsinə zərər toxunmaqdan qorxduğu üçün bu küfri işləyib, amma buna məcbur edilməyib. Allah Təalə buyurur: *"Adamlar arasında elələri də vardır ki, 'Biz Allaha iman gətirdik!' – deyər, Allah yolunda bir əziyyət gördükdə isə insanların (kafirlərin) fitnəsini Allahın əzabı kimi qəbul edərlər. Əgər Rəbbindən (möminlərə) bir zəfər gəlsə, mütləq: 'Biz də sizinləyik!' – deyərlər. Məgər Allah məxluqatın (mələklərin, insanların və cinlərin) ürəklərində olanları (imanı, küfrü və nifaqı) bilmirmi?!"*

Qəsdən söyləyən

Bu o insandır ki bu əməli qəsdən edir və heç bir üzrü yoxdur.

Zarafatla söyləyən

Bu o insandır ki, küfrü söyləyir sonra zarafat etdiyini iddia edir.

İkrah:

Kim dindən çıxaran əməllərin birinə məcbur (ikrah) edilərsə, bununla kafir olmur. Üzürlü ikrahın şərtləri bunlardır:

- 1-Həqiqi məcbur edilsin. Məcbur edilməyən, qorxan və qınaqdan qurtulmaq üçün edən üzürlü deyil;
- 2- Həddi aşmamalıdır. Məsələn küfr olan bir söyüşə məcbur edilərsə və birdən artığını söyersə artıq bu küfrdür. Çünki, o birinə məcbur edilib;
- 3- Gücü yetən qədər tövriyyə işlətsin və bacardıqca açıq aydın küfrdən çəkinsin;
- 4- Qəlbi imanla dolu olsun. Yəni dili ilə desə də qəlbində iman olsun;
- 5-Məcbur edildiyi iş başqasının haqqına girmək, yaxud fitnə fəsad törətmək və ya insanları azdırmaq kimi işlərdə olmasın.

Önəmli qeydlər

Birinci: Müəllifin bu kitabdan məqsədi ümməti təkfir etmək deyil. Məqsəd insanların bu məsələləri öyrənib bundan çəkinmələri və bu etiqad və əməllərdən qorxmalarıdır. Əgər qorxarlarsa o zaman doğru iman üzərində olarlar və şiddətli əzabdan qurtulmuş olarlar. Eyni zamanda başqalarını da çəkəndirmələri vacibdir. Çünki bu məsələlər çox təhlükəli məsələlərdir, onları öyrənib onlardan qorunmaq lazımdır.

İkinci: Müsəlmanın şirkdən qorxması şərii elm öyrənməklə olur. Peyğəmbər (Allahın ona salanı və salavatı olsun) buyurmuşdur: *"Allah kimin üçün xeyir istəsə onu dində fəqih edər."* Dini başa düşmək ən önəmli və ən acib məsələlərdəndir. Çünki, müsəlman bununla özünü şirkdən, bidətdən və günahlardan qorumuş olur. İnsan Rəbbini nə qədər çox tanıyarsa, o qədər də əməllərinə və hərəkətlərinə diqqət edər. İnsan elmdə nə qədər yüksəlsə, Allaha olan ixlası da bir o qədər artar və imanı da kamilləşər. Bəzi alimlər demişlər: "Elmi ilk başlayanda Allahdan başqası üçün öyrənməyə başladığı, lakin elm bizi Allah üçün öyrənməyə yönəltdi."

Üçüncü: Müəyyən bir şəxsi təkfir etmək üçün mütləq onun bu dindən çıxaran məsələlərdən birinə düşməsi, ona hüccətin qaldırılması və onda təkfirə mane olan şeylərin aradan qalxması lazımdır. Təkfir müsəlmanların başçısının və yaxud onu əvəz edən qazi və alimlərin işidir. Amma sırayı insanların bu işə girişməsi doğru deyildir.

Dördüncü: Müəllif kitabını bu dua ilə tamalayır: (Allahın qəzəbinə və şiddətli əzabına səbəb olan hər bir şeydən Allaha sığınırıq). Bu da onun niyyətinin xoş olmasından və oxucu ilə yumşaq davranmasından irəli gəlir. Bu onun bütün kitablarında tutduğu yoldur. Allah onu bağışlasın və savabını bol etsin.

Özünü sına

Aşağıdakı suallara boş yerləri doldurmaqla cavab ver:

1. Alimlər nə üçün kitablarına Allahın adı ilə başlayırlar?

1-

2-

3-

4-

2. İslamdan çıxaran etiqadlar nə deməkdir?

.....

.....

3. Nə üçün alimlər hərdən "islamdan çıxaran", bəzən "batil edən" kəlimələrini işlədirlər?

.....

.....

4. İslamdan çıxaran bu etiqadlar alimlər arasında ittifaq edilmiş bir məsələdirmi?

.....

.....

5. Bu etiqadların dəqiq sayı varmı?

-dəqiq sayı var; -dəqiq sayı yoxdur; - ümumi sayı var amma təfsilatlı sayı bilinmir

6. Nə üçün müəllif (Allah ona rəhmət etsin): onların sayı ondur- demişdir?

.....

.....

7. Əgər Quran və sünnədə say zikr olunarsa o say məqsədlidirmi? Ona əlavə etmək olarmı, yoxsa yox?

.....
.....

8. Nə üçün bəzi hallarda say zikr olunur, amma o say məqsədli olmur?

.....
.....

9. Məqsədli olan saylara misal gətir

.....
.....

10. Məqsədli olmayan saylara misal gətir

.....
.....

11. Müəllif bu etiqadların ondan çox olduğu görüşdəirmi?

.....
.....

12. Bu müəllifin hansı sözündən götürülür?

.....
.....

13. İslamdan çıxaran etiqadları saymaq mümkündürmü?

.....
.....

14. Bu etiqadları necə saymaq olar?

1-.....

2-.....

3-.....

- 4-
15. Nə üçün bu mətni keçiririk?
.....
.....
16. Müəllifdən başqa alimlər də bu mövzu haqda kitab yazıblarmı?
.....
.....
17. Bu etiqadlarda fellə feli edən arasında fərq qoyulurmu?
.....
.....
18. Bu fərqi qoymaqda səbəb nədir?
.....
.....
19. Müəllifin bu etiqadları zikr etməkdə məqsədi müəyyən şəxsləri təkfir etməkdirmi?
.....
.....
20. Dindən çıxaran bu etiqadları öyrənənə nə etməsi lazımdır?
.....
.....
21. Müəllif (Allah ona rəhmət etsin) burda hansı şirki qəsd edir?
.....
.....
22. Biz, böyük şirkə kiçik şirk arasında fərq görürürkmü?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

23. Böyük şirk edənin tövbəsi qəbuldurmu? Nə zaman qəbul deyil?

.....

.....

24. Kiçik şirk böyük günahlardan daha böyükdür?

.....

.....

25. Böyük günahların tərifində qayda nədir?

.....

.....

26. Böyük günahlar bəlli bir sayla sayıla bilinirmi?

.....

.....

27. Böyük günah sahibinin hökmü nədir? Onu sevmək lazımdır yoxsa ona nifrət etmək lazımdır?

.....

.....

.....

.....

28. Böyük günah sahibi ilə oturub durmaq olarmı?

.....

.....

29. Böyük günahların dərəcələri varmı? Buna dəlil nədir?

.....

30. Böyük günahlar saleh əməllərlə silinirmi, yoxsa mütləq tövbə etmək lazımdır?

.....

31. Haramların neçə qismi vardır?

.....

32. Böyük şirkin qismləri hansılardır?

1-.....

2-.....

3-.....

4-.....

33. Kəsilən ətin qismləri hansılardır?

1-.....

2-.....

3-.....

34. Nə zaman kəsilən ətin hokmü böyük şirk olur?

.....

35. Şəfaətin qismləri hansılardır?

1-.....

2-.....

3-.....

36. Təvəkkül nədir?

.....

37. Təvəkkül neçə qismə bölünür?

1-.....

2-.....

3-.....

38. "Filankəsə təvəkkül etdim" yaxud "Allaha sonra filankəsə təvəkkül etdim" demək doğrudurmu?

- Doğrudur -Doğru deyil

39. Necə demək daha doğru sayılır?

.....

40. Müşriklərin küfrünə dəlil nədir? Kitab əhli də müşriklərdən sayılırmı?

.....

41. Bu onlara verdiyimiz əhdi pozmaq anlamına gəlirmi?

.....

42. Əhd verilən müşriklərlə davranışda insanlar neçə qismə bölünür?

1-.....

2-.....

3-.....

43. Allahın hökmü ilə hökm verməyənlər hasnılardır?

.....

44. Allah üçün sevməyin hokmü nədir?

.....

45. Kimləri Allah üçün sevib kimlərə Allah üçün nifrət edirik?

.....

46. İstehza etmək küfrün hansı növündən sayılır?

.....

47. İstehza edənin tövbəsi qəbuldurmu? Onun tövbəsinin hansı şərtləri vardır?

1-.....

2-.....

3-.....

48. Peyğəmbəri (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) söyənin hokmü nədir?

.....

49. Bu küfrü eşidənin hokum nədir?

.....

50. Sehrbazın kafir olmasına dəlil nədir?

.....

51. Sehrbazın əlamətləri hansılardır?

.....

52. Sehrbazın yanına gəlməyin hökmü nədir?

.....

53. Onun yanına gəlmək necə olur?

.....

54. Nuşranın qismləri hansılardır?

1-.....

2-.....

55. Sehri sehrlə müalicə etməyin icazəli olduğunu deyənlərə necə cavab verək?

1-.....

2-.....

3-.....

4-.....

5-.....

6-.....

7-.....

8-.....

56. Müşriklərə yardım etməyin hökmü nədir?

.....

57. Kiminsə Muhəmmədin (Allahın salamı və salavatı onun üzərinə olsun) şəriətindən kənara çıxmaq haqqı varmı?

.....

58. Xıdır Musanın (Allahın salamı onların üzərinə olsun) şəriətindən kənara çıxdımı?

.....

59. Dindən üz döndərməyin hökmü nədir?

.....

60. Müəllifin qəsd etdiyi qorxmaq nə deməkdir? Bundan məqsəd ikrah altında olub məcbur ediləndirmi?

.....

61. Məcbur edilməyin şərtləri hansılardır?

- 1-.....
- 2-.....
- 3-.....
- 4-.....
- 5-.....

62. Müəllifin kitabı dua ilə tamamlamasının anlamı nədir?

.....

63. Müsəlmanın şirkdən qorxması necə olur?

.....
.....